

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»:

ректори Донишгоҳи давлатии тичорати
Тоҷикистон доктори илмҳои техники, профессор
Назарзода Хайрулло Холназар

« 25 » май соли 2026

ТАҚРИЗИ МУАССИСАИ ПЕШБАР

ба диссертатсияи Расулзода Аслам Зафар дар мавзӯи «Мақом ва ҷойгоҳи ҳизбҳои сиёсӣ дар системаҳои интиҳоботӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзоди илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ

Мутобиқати мавзӯ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Таҳқиқоти диссертатсионии Расулзода Аслам Зафар дар мавзӯи «Мақом ва ҷойгоҳи ҳизбҳои сиёсӣ дар системаҳои интиҳоботӣ» ба шиносномаи ихтисоси илмӣ 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ мутобиқат мекунад. Дар банди 4-уми шиносномаи ихтисоси мазкур «Нақш ва мавқеи ҳизбҳо дар муносибатҳои сиёсии муосир», «Асосҳои иҷтимоӣ ва табиати ҳизбҳои сиёсӣ», «Вазифаҳои ҳизбҳои сиёсӣ», «Ҳизбҳо ва системаҳои интиҳоботӣ», «Системаҳои ҳизбӣ», «Механизмҳои муносибати мутақобилаи ҳизбҳо дар системаҳои ҳизбӣ» ва ҷанде дигар масъалаҳои марбут ба фаъолияти ҳизбҳои сиёсӣ барои таҳқиқ пешбинӣ гардидаанд. Вобаста ба ин, мавзӯ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси мазкур пурра мутобиқат менамояд.

Мубрамии мавзӯи таҳқиқот. Кори диссертатсионии Расулзода Аслам Зафар ба яке аз масъалаҳои мубрами илмӣ сиёсӣ бахшида шуда, аз масъалаҳои бунёдӣ ва дорои аҳамияти баланди илмӣ- амалӣ дар низомии илмҳои сиёсӣ ба шумор меравад. Ҳизбҳои сиёсӣ ва системаҳои интиҳоботӣ аз ҷумлаи унсурони муҳимми инкишофи ҷомеаи маданӣ буда, дар рушд ва инкишофи давлат мақом ва нақши пешбарро соҳибанд. Муҳиммияти таҳқиқи ҳизбҳои сиёсӣ ҳамчун омили рушд ва унсури муҳими зуҳури ҳукуку озодиҳои инсон ва таъмину инкишоф ва пешрафти ҷомеа, пеш аз ҳама, дар он ифода меёбад, ки ин мавзӯи имконият фароҳам меорад то моҳият ва хусусиятҳои ҳизбҳои сиёсӣ ва системаҳои интиҳоботӣ дар шароити тағйирпазирии ҷомеаи муосир таҷдиди назар гардида, дар заминаи равишҳои муосири назариявӣ ба таври мукамал тақмил дода шавад. Ҳизбҳои сиёсӣ ва унсурони таркиботии он дар системаи сиёсии ҷомеа ҳамчун ифодагари манфиатҳои умумиятҳои муайяни ҷомеа барассӣ

гардида, воситаи танзими он амал менамояд. Пеш аз ҳама, ҳамчун омили рушди устувор бо равандҳои таҳкими демократикунонӣ, устувориҳои системаи интиҳоботӣ ва баланд бардоштани самаранокии идоракунии давлатӣ иртиботи мустақим дошта, барои тақмили сиёсати давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳаммияти амалӣ касб мекунад.

Дар таҳқиқот равандҳои ташаккул ва инкишофи ҳизбҳои сиёсӣ ва системаҳои интиҳоботӣ ба таври назариявӣ таҳлили таҳқиқ гардида, вазифаҳои онҳо дар маърақаҳои интиҳоботӣ нишон дода шудаанд. Таҳқиқот инъикоси моҳиятии ҳизбҳои сиёсиро дар раванди интиҳобот таҷассум намуда, хусусиятҳои зоҳиршавии онро дар системаҳои интиҳоботи таҷассум менамояд.

Ҳизбҳои сиёсӣ дар марҳилаҳои гуногуни ташаккул ва рушди худ бо маҷмуи муносибатҳои байниҳамдигарии давлат ва ҷомеа таъсири амиқ расонида, воситаи тақмилу пешрафт шинохта шудаанд. Фаъолияти ҳизбҳои сиёсӣ дар маърақаҳои интиҳоботӣ ба сифати унсури асосӣ ва марказии раванди мазкур ба шумор меравад. Маҳз, ҳизбҳои сиёсӣ пешрафти ҷомеа ва даврзании элитаи сиёсиро таъмин менамоянд. Аз ин рӯ, фароҳам овардани шароити мусоид баҳри фаъолияти самараноки ҳизбҳои сиёсӣ дар низоми интиҳоботӣ, ҷори намудани технологияи муосири интиҳоботӣ барои рушди устувори сиёсӣ, иҷтимоӣ ва иқтисодӣ вазифаи афзалиятноки ҳар як давлати соҳибхӯш ба шумор меравад. Барои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун давлати миллӣ ва субъекти мустақили муносибатҳои сиёсӣ ҳизбҳои сиёсӣ ва низоми интиҳоботӣ шароити мусоиди инкишофро барои гурӯҳҳои мухталифи аҳоли ва мусоидат барои иштироки онҳо дар идораи давлат таъмин менамоянд.

Вобаста ба ин, таҳлилу таҳқиқи масъалаи ҳизбҳои сиёсӣ ва системаҳои интиҳоботӣ ва таҳияи механизмҳои ҳамоҳангсозии он бо равандҳои сиёсӣ, рушди маданияти сиёсии шаҳрвандон, таҳкими асосҳои демократия яке аз самтҳои муҳимми таҳқиқоти муосири илми сиёсӣ маҳсуб меёбад. Таҳлили илмӣ робитаи мутақобилаи ҳизбҳои сиёсӣ ва системаҳои интиҳоботӣ, сатҳи таъмини иштироки сиёсии шаҳрвандон дар маърақаҳои интиҳоботӣ, таъмини ҳукуку озодиҳои инсон дорои аҳаммияти баланди назариявӣ ва амалӣ буда, барои тақмили низоми ҳизбӣ ва интиҳоботии Ҷумҳурии Тоҷикистон заминаи устувори илмӣ фароҳам меорад. Аз ин лиҳоз, масъалаҳои ҳизбҳои сиёсӣ, системаҳои интиҳоботӣ ҳамчун унсурҳои ҷомеаи демократӣ, таъмингари иштироки аҳоли дар ҳаёти сиёсии кишвар мавқеи асосиро касб мекунад.

Дарачаи асоснокии гузоришҳои илмӣ хулосаю пешниҳод, ки дар диссертатсия оварда шудааст. Мавзуи таҳқиқоти диссертатсионии Расулзода Аслам Зафар дар мавзуи «Мақом ва ҷойгоҳи ҳизбҳои сиёсӣ дар системаҳои интиҳоботӣ» бо истифода аз усулҳои муосири таҳқиқоти ва заминаҳои бозғайимии назариявӣ амалӣ муайян карда шудааст. Дарачаи асоснокии хулосаҳо ва пешниҳодҳои илмӣ, ки дар диссертатсия пешниҳод шудаанд, ба маҷмӯи мукаммали далелҳои назариявӣ, таҳлили амиқи манбаъҳои илмӣ, истифодаи равишҳои муосири методологӣ ва коркарди васеи донишҳои амалӣ таъяс менамояд. Диссертант раванди инкишофи ҳизбҳои сиёсӣ ва системаҳои интиҳоботиро ҳамчун заминаи рушди ҷомеаи демократӣ ва сатҳи иштироки шахс дар сиёсат, воситаи муҳими ифода ва ҳимояи манфиатҳои гурӯҳҳои гуногуни ҷомеа баррасӣ намуда, робитаи мутақобилаи онҳо бо равандҳои сиёсӣ ба таври илмӣ ва амалӣ асоснок мекунад.

Низоми сиёсӣ, ки дар онҳо ҳизбҳои сиёсӣ ҳамчун миёнаравҳои асосии байни давлат ва ҷомеа амал мекунад, таҳлили ҳамаҷонибаи механизмҳои ҳамкории онҳоро бо системаи интиҳоботӣ талаб мекунад. Нишондодҳои амалии кишварҳо нишон медиҳад, ки тағйирот дар системаи ҳизбӣ метавонад ба рушди институтҳои демократӣ мусоидат кунад, ё баръакс, монеъ шавад. Аз равиши анъанавӣ намоёндагӣ сар карда, ҳизбҳои сиёсӣ ба шароити нав мутобиқ мешаванд (аз пайдоиши ҳаракатҳои популистӣ то истифодаи фаъоли технологияҳои рақамӣ барои ҷалби интиҳобкунандагон). Ин барои системаҳои интиҳоботӣ ҳам мушкулот ва ҳам имкониятҳои нав эҷод мекунад, ки бояд ба назар гирифта шаванд ва омӯхта шаванд.

Асоснокии илмӣ пешниҳодҳо, пеш аз ҳама, дар мутобиқати онҳо ба воқеиятҳои сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон, оиннома ва барномаҳои ҳизбҳои сиёсӣ, рушди инкишофи системаҳои интиҳоботӣ ва таҷрибаи амалии идоракунии давлатӣ ва татбиқи сиёсати давлатӣ дар самти фаъолияти ҳизбҳои сиёсӣ ва истифодаи системаҳои интиҳоботӣ зоҳир мегардад. Муаллиф нишон додааст, ки фаъолияти ҳизбҳои сиёсӣ ва истифодаи самараноки системаҳои интиҳоботӣ аз ҷумлаи унсурҳои муҳими ҷомеаи демократӣ буда, дар ташкили ҳаёти сиёсӣ, ташаккули афкори ҷамъиятӣ ва таъмини суботи сиёсӣ нақши назаррас доранд ва дар таҳкими пояҳои давлатдорӣ ва инкишофи институтҳои сиёсӣ мусоидат мекунад. Муҳимияти илмӣ хулосаҳо инчунин, бар он равона мегардад, ки муаллиф ҳизбҳои сиёсӣ ва системаҳои интиҳоботиро дар шароити

тағйирёбандаи ҷомеа мутобиқ намуда ва нақши ҳизбҳои сиёсиро ҳамчун миёнарав байни шаҳрвандон ва давлат таъмин намудааст. Муайян намудани сабабҳои, ки ба падидаҳои бӯхронӣ дар системаи интиҳобот оварда мерасонанд, танҳо тавассути таҳлили фаъолияти ҳизбҳо, стратегияҳо ва равишҳои онҳо ба ҳамкорӣ бо интиҳобкунандагон имконпазир аст. Инчунин, таҳқиқоти муаллиф метавонад дар таҳияи тавсияҳои муассир оид ба беҳтар кардани системаи ҳизбӣ ва эҷоди таҷрибаҳои устувори интиҳоботӣ саҳми назаррас гузорад.

Ҳамин тариқ, хулосаҳо ва пешниҳодҳои диссертатсия бо далелҳои назариявӣ ва эмпирӣ пурра асоснок шуда, дорои навоари илмӣ, аҳамияти методологӣ ва арзиши баланди амалӣ мебошанд.

Навгони илмӣ таҳқиқот ва саҳеҳии натиҷаҳои гирифташуда.

Навгони илмӣ таҳқиқоти мазкур дар фарогирии омӯзиши алоқамандии ҳизбҳои сиёсӣ ва системаи интиҳоботи Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолияти ҳамаҷониба ва бисёрҷанбаи ҳизбҳои сиёсии кишвар таҳлил гардида, бо назардошти ҷанбаҳои меъёрию ҳуқуқӣ ва равандҳои воқеии сиёсӣ мавқеъ ва ҷойгоҳи онҳо дар системаи интиҳоботи Ҷумҳурии Тоҷикистон нишон дода шудааст. Таҳқиқот ҳамчун кӯшиши илмӣ мукаммали корҳои мавҷуда, ки асосан ба тавсифи заминаи қонунгузорӣ ё таҳлили сатҳи фаъолияти ҳизбӣ равона шудаанд, дар таҳқиқоти мазкур таҳлили амиқи самтҳои муҳимтарини фаъолияти ҳизбҳои сиёсӣ дар системаи интиҳоботӣ анҷом дода шудаанд. Мафҳум ва шаклҳои зохиршавии ҳизбҳои сиёсӣ дар шароити муосир ифодаи ҳамаҷонибаи ҳешро пайдо намуда, таъсири ҳизбҳои сиёсӣ ба рушди системаҳои интиҳоботӣ нишон дода шудааст. Ҳамзамон, дар рисола хусусиятҳои ташаккули системаҳои интиҳоботӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳқиқ гардида, фаъолияти пурсамари ҳизбҳои сиёсӣ ва дурнамои он дар шароити ҷомеаи тоҷикистонӣ пешниҳод гардидаанд.

Муаллиф дар натиҷаи таҳқиқот ба саҳеҳии натиҷаҳои бадастомада бо истифодаи васеи адабиёт, манбаъҳои илмӣ, санадҳои меъёрӣ, таҳлилҳои муқоисавӣ ва натиҷаҳои таҳқиқоти назариявӣ амалиро таъмин намуда, онро дар шакли хулосаҳои илмӣ ва тавсияҳои амалӣ пешниҳод намудааст. Муаллиф дар рисола рушд ва инкишофи механизмҳои шаклгирии фаъолияти ҳизбҳои сиёсиро дар низомии системаҳои интиҳоботи ҷомеаи тоҷикистонӣ таҳлил намуда, мақом ва нақши ниҳодҳои ҷомеаи маданӣ ва иттиҳодияҳои ғайридавлатӣ дар ин раванд муайян ва баҳогузорӣ кардааст. Натиҷаҳои таҳқиқ бо навоари илмӣ, асоснокии назариявӣ ва аҳамияти

амалии худ фарқ намуда, сахми муайянеро дар рушди илмҳои сиёсӣ мегузоранд.

Аҳамияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия. Аҳамияти илмӣ таҳқиқот ва хулосаҳои бадастомада дар рисолаи диссертатсионӣ дорои мазмуни баланди илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоӣ буда, барои рушди минбаъдаи таҳқиқоти назариявӣ амалӣ дар дар фаъолияти хизбҳои сиёсӣ ва системаҳои интиҳоботӣ заминаи бозэтимоди методологӣ фароҳам меоранд. Хулосаҳои таҳқиқ аз лиҳози илмӣ ҳамчун манбаи назариявӣ барои таҳқиқи минбаъдаи фаъолияти хизбҳои сиёсӣ ва системаҳои интиҳоботӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода шаванд. Таҳлили амиқи ҷанбаҳои назариявӣ хизбҳои сиёсӣ ва системаҳои интиҳоботӣ инчунин, равшан сохтани моҳияти он ба тақмили заминаҳои илмӣ омӯзиши хизбҳои сиёсӣ дар илмҳои сиёсӣ мусоидат менамояд. Аҳамияти илмӣ натиҷаҳои диссертатсия ҳамчунин дар он зоҳир мегардад, ки таҳлил ва хулосагирӣҳои муаллиф бар асоси омӯзиши муфассали назарияи муосири илмӣ, тағйирёбии муҳити сиёсӣ, иҷтимоӣ, инчунин хусусиятҳои рушди равандҳои сиёсӣ анҷом дода шудаанд.

Аҳамияти амалӣ ва сиёсии натиҷаҳои таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки хулосаҳо ва тавсияҳои пешниҳодшуда метавонанд дар фаъолияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ аз ҷумла, Комиссияи марказии интиҳобот ва райъпурсӣ ва фаъолдӣҳои хизбҳои сиёсӣ ки дар ташкили маъракаҳои интиҳоботӣ ва кор бо интиҳобкунандагон машғуланд, истифода шаванд. Онҳо барои тақмили консепсияҳо ва барномаҳои хизбӣ, барномаҳои пешазинтиҳоботӣ таҳкими системаҳои интиҳоботӣ аҳамияти амалӣ доранд. Ҳамзамон, таҳқиқоти мазкур барои тақмили ҷаҳонбинии назариявӣ олимон, муҳаққиқони ҷавон ва мутахассисоне, ки ба омӯзиши хизбҳои сиёсӣ ва системаҳои интиҳоботӣ машғуланд, аҳамияти хоса доранд.

Дарачаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ, дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқ. Дарачаи эътимоднокиӣ, дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ бо истифодаи маҷмӯи васеи равишҳои назариявӣ методологӣ, усулҳои муосири таҳлили илмӣ ва тақба ба заминаи бозэтимоди илмӣ таъмин гардидааст.

Дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои диссертатсия инчунин бо ҷамоҳангии методологӣ миёни мақсад, вазифаҳо, объекти таҳқиқ ва усулҳои истифодашуда тасдиқ мегардад. Дар таҳқиқот мафҳумҳои калидии

хизбҳои сиёсӣ, интиҳобот, системаҳои интиҳоботӣ бо риояи талаботи илмӣ таъриф ва шарҳ дода шуда, робитаи мутақобилаи онҳо коркард шудааст.

Дурустии натиҷаҳои таҳқиқ бо роҳи муқоисаи хулосаҳои бадастомада бо мавқеъҳои назариявии мактабҳои гуногуни илмӣ, инчунин бо натиҷаҳои таҳқиқоти дар фаъолияти хизбҳои сиёсӣ тасдиқ мегардад. Вобаста ба ин, дараҷаи эътимодноқӣ, дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ бо истифодаи равишҳои илмӣ муосир, таҳлили ҳамачонибаи манбаъҳо, мутобикати мантиқии хулосаҳо ва санҷиши назариявӣ амалӣ таъмин гардида, онҳо метавонанд ҳамчун заминаи бозэътимоди илмӣ барои рушди минбаъдаи таҳқиқот дар фаъолияти хизбҳои сиёсӣ ва системаҳои интиҳоботӣ хизмат намоянд.

Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот.

Саҳми шахсии муаллиф дар коркарди ҷанбаҳои назариявӣ методологии мавзӯ ва истифодаи доираи васеи адабиёти илмӣ, методҳои илмӣ, таҳлилу барассии сатҳи омӯзиши мавзӯ, коркарди маълумоти бадастомада, гузаронидани таҳқиқот, ҷамъбасти таҳқиқот, таҳияи хулосаҳои диссертатсия ифода меёбад.

Наشري натиҷаҳои таҳқиқ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ.

Довталаби дараҷаи илмӣ вобаста ба мавзӯи диссертатсия панҷ мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр намудааст. Инчунин аз рӯи мавзӯи диссертатсия дар конференсияҳои ҷумҳуриявӣ се маърузаи илмӣ ҷоп намудааст. Интишороти довталаб ба талаботи бандҳои 34-35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 (бо тағйири иловаҳо бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.06.2023, №295) тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад.

Арзёбии мазмуни диссертатсия ва дараҷаи ба итмом расидани он.

Соҳтор ва ҳаҷми диссертатсия. Диссертатсия аз номгӯи ихтисораҳо, муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, се боб, ки фарогири шаш зербоб аст, хулоса ва рӯйхати адабиёт иборат мебошад. Боби якуми диссертатсия, ки ба баррасии асосҳои назариявӣ методологии таҳқиқи масъалаи хизбҳои сиёсӣ бахшида шудааст. Дар боби мазкур масъалаи хизбҳои сиёсӣ ва системаҳои интиҳоботӣ мавриди таҳлил қарор гирифта, ҳамчун унсури муҳими ҷомеаи демократӣ асоснок гардидааст. Ин боб аз ду зербоб иборат мебошад. Дар зербоби аввали боби якум, ки ба таҳлили мафҳум, моҳият ва хусусиятҳои хизбҳои сиёсӣ бахшида шуда, муаллиф, хизбҳои сиёсиро

ҳамчун категорияи илми сиёсӣ аз ҷиҳати мафҳумӣ, назариявӣ ва сиёсӣ мавриди таҳлил қарор дода, муҳтавои асосҳои методологии онро кушодааст. Дар зербоби дуюми боби якум омӯзиши таснифот ва шаклҳои зоҳиршавии ҳизбҳои сиёсӣ баррасӣ гардидааст.

Дар боби дуюми таҳқиқоти диссертатсионӣ масъалаи фаъолияти ҳизбҳои сиёсӣ дар маърақаҳои интиҳоботӣ, рушди институтсионалии падидаи интиҳобот дар шароити муосир мавриди пажӯҳиш қарор дода шудааст. Боби мазкур фаъолияти ҳизбҳои сиёсиро дар маърақаҳои интиҳоботӣ, роҳу воситаҳои ташвику тарғиби барномаҳои пешазинтиҳоботии ҳизбҳои сиёсиро нишон додааст. Инчунин, мақоми системаҳои ҳизбӣ дар раванди интиҳобот баррасӣ гардида, ба таври илмӣ асоснок шудааст. Ин боб аз ду зербоб иборат буда, дар зербоби аввал омӯзиши мақом ва нақши ҳизбҳои сиёсӣ дар ташаккули системаҳои интиҳоботӣ нишон дода шудааст. Муаллиф, кӯшиш намудааст, ки мақоми ҳизбҳои сиёсиро ба таври амиқ дар системаҳои интиҳоботӣ таҳлил намуда, муносибатҳои байниҳамдигарии онҳоро нишон диҳад. Зербоби дуюми боби дуюм бошад ба хусусиятҳои низоми системаи ҳизбӣ дар шароити ҷомеаи тоҷикистонӣ бахшида шуда, ба раванди ташаккул ва рушди ҳамаҷонибаи системаҳои ҳизбӣ дар марҳилаи аввали давраи соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон диққати асосӣ равона гардидааст.

Боби сеюми диссертатсия, ки ба таҳлили фаъолияти самараноки ҳизбҳои сиёсӣ дар системаҳои интиҳоботии Ҷумҳурии Тоҷикистон бахшида шуда, сатҳи иштироки ҳизбҳои сиёсӣ дар интиҳобот, таъмингари ҳукуку озодихои инсон ва шаҳрванд, кафили сулҳу субот, баланд бардоштани маданияти сиёсии шаҳрвандон, масъалаҳои асосии боби мазкур ба шумор рафта, мавриди назар қарор гирифтааст. Ин боб аз ду зербоб таркиб ёфтааст. Дар зербоби аввали боби сеюм, баррасии масъалаҳои мақоми ҳизбҳои сиёсӣ дар рушди ҷомеаи шаҳрвандӣ, инкишофи арзишҳои ҷомеаи демократӣ, сатҳи иштироки одамон дар интиҳобот, равона гардидааст. Зербоби дуюми боби сеюм ба роҳҳои баланд бардоштани самаранокии фаъолияти ҳизбҳои сиёсӣ дар ҷомеаи тоҷикистонӣ бахшида шуда, дар доираи ин таҳлил, ҳамоҳангии фаъолияти субъектҳои гуногуни сиёсӣ дар самти фаъолияти самараноки ҳизбҳои сиёсӣ, арзёбӣ карда мешаванд.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсияи доктараби дараҷаи илмӣ бо риояи

муқаррароти Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия, автореферати диссертатсия ва дигар маводи илмӣ, ки бо қарори Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 декабри соли 2024, №493 тасдиқ гардидааст, ба расмӣ дароварда шудааст.

Мутобикати таҳассуси илмӣ довталаб ба дараҷаи илмӣ. Таҳассуси илмӣ довталаб Расулзода Аслам Зафар ба ихтисоси илмӣ 5.6.2 - Ниҳодҳо, равандро ва технологияи сиёсӣ мутобикат менамояд.

Эродҳо ва ҳолатҳои баҳсталаб доир ба диссертатсия. Дар таҳқиқоти диссертатсионии Расулзода Аслам Зафар дар баробари муваффақиятҳо ба андешаи мо норасоиҳо низ ҷой доранд, ки онҳоро дар шакли зерин метавонем пешниҳод намоем:

1. Диссертант дар рафти омӯзиш ва таҳқиқи ҳизбҳои сиёсӣ ва системаҳои интиҳоботӣ ба масъалаҳои умумии инкишоф таваҷҷуҳ намудааст. Хуб мешуд, ки масъалаҳои мазкурро дар алоҳидагӣ ба таври муфассал нишон медод.

2. Хуб мешуд, ки асосҳо ва заминаҳои ҳуқуқии фаъолияти ҳизбҳои сиёсӣ ва падидаи интиҳобот ҳамчун маъракаи сиёсӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон дар таҳқиқоти диссертатсионӣ ҷой дода мешуд.

3. Дар зербоби дуҷуми боби сеюм муаллиф роҳҳои фаъолияти самаранокӣ ҳизбҳои сиёсиро нишон додааст. Аммо ба таври аниқ дақиқ нишон надиҳааст. Хуб мешуд, ки ин роҳҳоро ба таври рақамӣ номбар менамуд.

4. Беҳтар мегардид, агар нақши ҳизбҳои сиёсиро дар рушди маданияти сиёсӣ, шуури сиёсии одамон дар қори диссертатсионӣ ҷой медоданд.

Дар маҷмӯъ, нуктаҳои зикршуда дорои хусусияти тавсиявӣ дошта, ба мазмун ва мундариҷаи асосии диссертатсия таъсири манфӣ намерасонанд ва арзиши илмӣ, навоарӣ ва аҳамияти назариявӣ амалии таҳқиқоти пешниҳодшударо қотиш намедиханд. Баръакс, онҳо метавонанд ҳамчун замина барои тақмили минбаъдаи таҳқиқ ва густариши самтҳои илмӣ баррасишуда хизмат намоянд.

Хулосаи умумӣ доир ба диссертатсия. Хулоса, рисолаи диссертатсионии Расулзода Аслам Зафар дар мавзӯи «Мақом ва ҷойгоҳи ҳизбҳои сиёсӣ дар системаҳои интиҳоботӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандро ва технологияи сиёсӣ дар сатҳи зарурӣ анҷом ёфта, аз ҷиҳати мазмун ба

26.06.2023, №295) тасдиқ шудааст, мувофиқ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ мебошад.

Тақризи муассисаи пешбар дар асоси мукаммалрооти бандҳои 76-79 ва 81-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 (бо тағйири иловаҳо бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.06.2023, №295) тасдиқ гардидааст, таҳия ва пешниҳод шудааст.

Тақриз аз ҷониби дотсенти кафедраи фанҳои гуманитарии Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон номзади илмҳои фалсафа, дотсент Шарипов Маҳмадулло Исмотович омода гардидааст.

Тақриз дар ҷаласаи кафедраи фанҳои гуманитарии Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон муҳокима ва тасдиқ карда шудааст (протоколи № 9, аз 20.05.2026).

Дар ҷаласаи кафедра иштирок доштанд: 26 нафар. Натиҷаи овоздиҳӣ: тарафдор - 26 нафар, зид - нест, бетараф - нест

Раиси маҷлис:

мудири кафедраи фанҳои гуманитарии
ДДТТ. н.и.с., дотсент

Неъмонов Ҷ. М

Эксперт:

номзади илмҳои фалсафа, доцент

Шарипов М. И

Котиби илмӣ ҷаласа:

Курбонова Г.Т

Имзоҳои Неъмонов Ҷ, Шарипов М, ва Курбонова Г.-ро
тасдиқ мекунам:

Сардори раёсати кадрҳо ва
корҳои махсуси ДДТТ

Пирзода С.С.

Суроғаи муассисаи пешбар:
734055, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, к. Деҳотӣ, 1/2.
Тел.: (+992 37) 224-72-07